

Lausunto HE 241/2020 vp

TYÖELÄMÄ JA TASA-ARVOVALIOKUNNALLE

Hallituksen esitys (HE 241/2020 vp) hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi.

HE 241/2020 vp tavoitteena on kaventaa hyvinvointieroja ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen palvelut, parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua sekä parantaa turvallisuutta.

Tällä hetkellä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu on 195 kunnalla tai kuntayhtymällä. Hallitus esittää, että Suomeen muodostettaisiin 21 hyvinvointialuetta, joille siirrettäisiin kuntien ja kuntayhtymien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät. Uudenmaan erillISRatkaisun perusteella Uudellamaalla olisi neljä hyvinvointialuetta.

Suomen Kasvupalveluiden Tuottajat ry (jäljempänä Kaspa) lausuu yleisesti esityksestä seuraavaa:

- Kaspa suhtautuu hallituksen esitykseen **myönteisesti** ja pitää uudistuksen **tavoitteita hyvänä**.

Esityksen suhteen nousee esiin muutama huomio:

- ENSIMMÄISEKSI suurin huomio liittyy palvelukokonaisuuksien säilymiseen suhteessa muuhun lainsäädäntöön. Tässä huomio kiinnittyy meneillään olevaan työllisyydenhoidon kuntakokeiluun. Kokeilun ideana on tuoda työllisyydenhoidon palvelut monitoimialiaseen kuntaan. Nyt tämä **yhteys työllisyydenhoitoon katkeaa**.
- TOISEKSEEN huolta aiheuttaa edelleen **palveluiden pirstaloituminen**. Lakiin liittyy tavoite kustannusten kasvun hillitsemiseksi. Nyt kaavailut hyvinvointialueet ovat edelleen määrältään suuria. Suomen kokoiseen maahan sopii **hyvin 6-8 vastuualuetta** mukaillen ns. miljoonapiirejä tai läänijakoa. Nyt kaavailtu jako tulee **hallinnollisesti raskaaksi** ja syö myös **yhteisiä resursseja pois palveluista**.

- KOLMANNEKSI huolta aiheuttaa **sote-palveluiden tuottaminen ja saatavuus**. Tässä erityisesti osatyökykyisten tarvitsemat sote-palvelut ja työkykyyn liittyvät palvelut. Meillä on 600 000 henkilöä, jotka kokevat sairauden tai vamman haittaavan työkykyyn tai työmahdollisuuksiin. Heistä töissä on noin 400 000. Työelämän ulkopuolella on 200 000 henkilöä, joista 65 000 haluaisi tehdä töitä. Huolena on palvelujärjestelmien yhteys kuntien ja hyvinvointialueiden kesken sekä sitä kautta eri toimijoiden insentiivit tuottaa ja hankkia riittävästi palveluita. Suomeen kaavailtu Samhall tullee nykysuunnitelmien mukaan työllistämään näistä vain muutamia tuhansia.
- NELJÄNNEKSI. **Yksityiset koulutusyhtiöt ovat järjestäneet erilaisia työvoimapalveluita, myös sote-näkökulmalla jo useamman vuosikymmenen ajan**. Osaamista ja kokemusta työttömien auttamisesta erilaisissa tilanteissaan on kertynyt siten valtavat määrät. Palvelutarjontaa on kehitetty jatkuvasti ja se on myös muotoutunut ajan tarpeiden mukaan. **Erityisen voimakkaasti palveluita on kehitetty osatyökykyisten tarpeisiin**. Palvelut on toteutettu yhteistyössä **vakuutusyhtiöiden, eläkeyhtiöiden ja kuntoutuksen** kanssa saattamaan ihmisiä takaisin työelämään ja hyödyntämään jäljellä oleva työkyky. Yksityisten palveluntuottajien fokus on työllistää ihmisiä ennakoivasti vielä ennen kuin asiakkaan työkyky tippuu siten, että vaihtoehdoksi jää osallistuminen kuntouttavaan työtoimintaan.
- VIIDENNEKSI. Kunnissa on huonosti työmarkkinoihin kiinnittyneiden ja usein laaja-alaisesti sote-palvelujen tarpeessa olevin polkua työelämään toteutettu mm **kuntouttavan työtoiminnan kautta, joka on sosiaalipalvelua**. Tätä ei ole esityksessä käsitelty, kuten ei yhteyttä työllisyydenhoitoon ja siinä tapahtuvaan polutukseen. Kuntouttava työtoiminta on tärkeää, ja siihen tulee kytkeä vahvempi ohjaus eteenpäin yhteistyössä työllisyydenhoidon, terveydenhuollon ja muiden sosiaalipalveluiden kanssa. Tämä tulisi lisätä lakiin.

Kunnioittavasti,

Kaspa - Suomen Kasvupalveluiden tuottajat ry
Krista Paavola
Toimitusjohtaja

045 650 6936
kristiina.paavola@kaspa.fi